

Dag 10 van de eerste taalperiode

Het is raadzaam om de eerste twee of drie periodes van het schooljaar in de eerste klas niet langer dan twee weken te laten duren. Afhankelijk van de weekdag waarop het schooljaar aanvangt kan de eerste periode – bij voorkeur een taalperiode – wat korter of langer duren, omdat de volgende periode liefst op een maandag begint. Zo kan het zijn dat deze eerste periode over 8, 9, 10, 11 of 12 dagen loopt.

Begint het schooljaar bijvoorbeeld op een dinsdag, dan duurt de eerste periode 9 dagen. Begint het schooljaar op een donderdag, dan kun je voor de eerste periode 12 dagen voorzien.

In deze handleiding ga ik uit van een periode van 10 dagen. Heb je minder dagen ter beschikking, dan schuiven de periodelessen van dag 9 of 10 door naar de volgende taalperiode. Heb je meer dagen ter beschikking dan neem je de eerste letters van de volgende taalperiode erbij of je voorziet iets totaal anders. Maar beperk je geenszins tot louter herhaling op die extra dagen, want de kinderen moeten elke dag een nieuw thema aangeboden krijgen.

1. [Muzikale opmaat](#) (25 minuten).

Zang en blokfluit.

2. [Mondelinge herhaling en ritmiek](#) (25 minuten in de 1e klas, later 15 minuten).

Spreken, klappen, stappen enz. van reeksen, versjes, gedichten, elementen uit de leerstof, rekenen.

3. [Instructie \(introductie of inleiding op het lesthema\)](#) (25 à 35 minuten).

Vóór de aanvang van de school heb je op de rechterhelft van het middendeel van het bord de reus getekend.

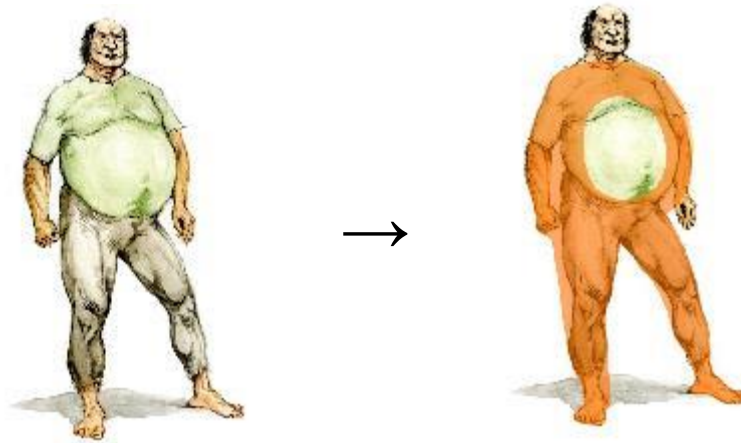
Op het bord voor de analyse heb je twee of drie nieuwe zinnen bijgevoegd.

Op het bord voor de synthese heb je de M overal vervangen door de R; bovenaan vóór de klinkers, onderaan achter de klinkers. De eerste kolom onderaan en de vierde kolom onderaan zijn meervoudsvormen. De eerste kolom onderaan: de lange klank in een open lettergreep; de vierde kolom onderaan: de korte klank in een gesloten lettergreep, met verdubbeling van de R.

Op het bord heb je ook de drie nieuwe vormtekeningen gezet.

De letter R

3.1. Het nieuwe thema aanbrengen Het sprookje *Het dappere kleermakertje* (Grimm 20) of *De reus en de kleermaker* (Grimm 183) waaruit de letter R zal komen, herhalen aan de hand van vragen. De letter **R** is natuurlijk de eerste letter van Reus.

Het euritmische gebaar voor R drukt vooral het rollende karakter van de klank uit: de twee handen voorwaarts laten rollen of golven. Dit gebaar sluit ook gemakkelijk aan bij de gebaren van de klinkers zodat het zeer goed te gebruiken is bij de syntheseoefeningen.

Je zoekt samen met de kinderen namen en woorden die met R beginnen. Daarna namen en woorden waarin de R voorkomt of die eindigen op R. Enkele namen en woorden zet je onmiddellijk op het bord, andere noteer je op een blad en vul je later, tijdens de zelfstandige verwerking, aan op het bord.

3.2. Herhaling van de letter **M**. De letter **M** vergelijken met de letter **R**. M staat stevig op twee benen en dat doet de letter **R** ook, maar de houding van de benen lijkt bij **R** wat meer ontspannen dan bij **M**. Bovenaan is het verschil groot. Het puntige en hoekige van de **M** is bij de **R** vervangen door een ronde bovenkant. De **M** geeft een ingezakte indruk terwijl **R** fier met de borst vooruit staat.

3.3. Analyse van teksten (visuele analyse, auditieve synthese). Je hebt vóór aanvang van de school enkele zinnen toegevoegd. Bijvoorbeeld:

Uit het sprookje *Het dappere kleermakertje*:

Moes te koop!
Zeven in één klap.

Of uit het sprookje *De reus en de kleermaker*:

Het hele woud
met jong en oud,
met tak en blad,
knoestig en glad?

Zo krijg je de volgende zinnen op het bord:

Bijvoorbeeld:

Waar is mijn gouden bal?
Ach, mijn bal is in de bron gevallen.
Het prinsesje is heel droef.
Doe open, prinsesje, doe open.
Weet je niet wat je gisteren beloofd hebt
bij de koele bron?
Koningsdochter, jongste, doe open de deur.
Ik doe de deur open.
Jij bent een vieze kikker!
O, wat ben je mooi!
Ik wil in je bedje slapen.
Ik gooi je tegen de muur!
Nu is de kikker een mooie prins.
De koning is zeer boos.
Ik heb een ring ingeslikt.
We kunnen nog niet vliegen.
Waar gaat de reis naartoe?
Ik ben verdwaald in het bos.
Lief kind, ik ga op reis.
Heb je het niet gedaan?
Moes te koop!
Zeven in één klap.

Met visuele analyse en auditieve synthese kom je bijvoorbeeld tot deze zinnen:

Ik klap de mooie vliegen tegen de koele muur.

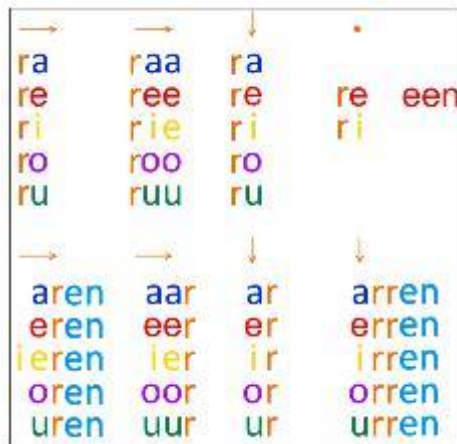
Ik heb gouden moes ingeslikt.

Heb je zeven vieze vliegen in je bedje?

Na elke zin volgt er een zeer kort klasgesprekje over de inhoud van de zin.

Daarna visuele analyse op letterniveau. Laat enkele kinderen de letters a, e, i, o, u, k, s, l, m en r aanwijzen.

3.4. Syntheseoefeningen (visuele synthese).

Op dezelfde wijze als de vorige dagen laat je de klank van de medeklinker en de klinker in elkaar overvloeien, ondersteund met gebaren.

Na het oefenen van de onderste kolommen kun je weer met één of twee woorden spelen door wisselende medeklinkers vooraan te plaatsen.

Zo kun je hier bijvoorbeeld met **orren** de volgende reeks

maken:

horren

lorren

morren

dorre

porren

Zo kun je met de tweede kolom onderaan de volgende woordenreeks maken: vaar

veer

vier

voor

vuur

De tweede en de derde kolom bovenaan kun je aanvullen met een medeklinker. Bijvoorbeeld:

raas	ras
rees	res
ries	ris
roos	ros
ruus	rus

De eerste kolom bovenaan kun je ten slotte aanvullen met een tweede lettergreep. Bijvoorbeeld:

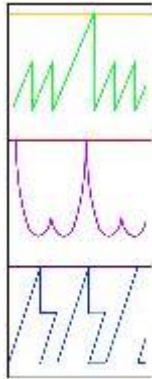
ramen
reken
riten
rozen
ruzie

Niet alle woorden die op deze manier in de verschillende kolommen ontstaan hoeven een betekenis te hebben.

3.5. Dictee (auditieve analyse, visuele synthese).

Net als de vorige dagen kunnen de kinderen nu korte woorden vormen met de gekende klinkers en medeklinkers.

3.6. Vormtekenen

4. Zelfstandig werk (30 minuten).

Bordschema van de letter **M** afvegen.

Namen en woorden met de letter **R** op het bord aanvullen.

Individuele kinderen begeleiden.

5. Terugblik en vooruitblik (10 minuten).

L: *‘Welke letter hebben jullie vandaag geleerd? Teken ze met de hand in de lucht (of op een andere manier).’*

Herhaal de zinnen van de analyseoefening.

Herhaal kort de letters **a, e, i, o, u, k, s, l** en **m** van de syntheseoefening.

Herhaal de drie vormtekeningen. Teken met de hand in de lucht (of op een andere manier).

L: *‘Morgen gaan jullie de letters van de klank **EU** leren.’*

Is dit de laatste dag van de taalperiode en volgt er nu een rekenperiode dan kondig je die aan met het eerste getal dat aan bod zal komen: het getal EEN en het cijfer 1. Volgt er een andere periode, dan kondig je het eerste thema van die periode aan.

6. Pauze

7. Vaklessen na de pauze

8. Namiddag: bij voorkeur kunstzinnige vakken en bewegingsvakken.